

Tohu wa bohu

I min forståelse af teksten skaber Gud kaos. Det lyder normalt ikke godt i vore øren, for 'Ordnung muss sein'; store dele af tysk filosofi og teologi (som Danmark er meget afhængig af) mener at orden er godt og kaos noget der bør ryddes op i, derfor skaber Gud orden og bekæmper 'kaosmagterne' (man henviser uden at blinke til græske og andre skabelsesfortællinger og mener de fortæller den samme historie).

Der er to typer kaos: skabelsens/vækstens kaos og destruktionens kaos. Den sidste skaber bombemanden og har intet med tohu va bohu at gøre. For mig er det befriende ved skabelse at det er uforudsigeligt, det er kaotisk på en ubekymret måde. Det prøvede jeg at illustrere ved at lade en sort tusch skabe form ud af intetheden; det hvide er intethedens muligheder: I begyndelsen skabte Gud himmel og jord.

Så myldrer kaos frem: "... og jorden var øde og tom". Lige meget hvilken oversættelse du finder, giver det indtryk af noget er mindre godt (altså ondt), noget Gud i det mindste skal rydde op i. (i den nye hedder det: "Jorden var dengang tomhed og øde" Ordet 'dengang' står ikke på hebraisk, oversætterne forestiller sig et kaos før Guds egentlige skabelses-orden skal igang). Det gør han så ved at sætte skel mellem det ene og det andet. Frem for en modsætning til skabelsen, mener jeg at tohu va bohu er basis for al skabelse.

Konfirmanderne tegner en 'meningsløs' eller kaotisk tegning og ud af kaos kommer former, så kommer lys (farver) og en 'verden' vokser frem. Men basis for alt liv er kaos, eller 'formløs' eller lignende udtryk, ord der ikke er onde, da Gud skaber udelukkende godt. Konfirmander og alle andre skal lære at se livets kaotiske former, når det møder os eller findes i os, som muligheder frem for noget der med alle midler skal bekæmpes.

Peter Buch

Tohu wa bohu (תְּהוֹ וּבוֹהוּ)

is a [Biblical Hebrew](#) phrase found in the [Book of Genesis](#) 1:2 that describes the condition of the earth before God said, "Let there be light" (Gen. 1:3). Precise translation of the phrase is difficult, since it is a Hebrew wordplay, like *ve-ha-oniyyah hishevah le-hishaver* in [Jonah](#) 1:4.^[1] Numerous interpretations of this phrase were made by various theological sources, though it is usually translated as "waste and void," "formless and empty," or "chaos and desolation."